

ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ ΑΠΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΥ.

ΕΤΟΣ Α'.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1875

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Ε'.

ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ ΜΑΡΙΑ

ΔΑΒΙΔΣΩΝ.

Canta carmi di foco, e sfida i guai;
Dell' incendio di Dio tu morirai.

[G. REGALDI. Il poeta].

Θέλεις, ἀναγνώστὰ μου, νὰ μὲ ἀκο-
λουθήσης εἰς ὑπερωκεάνειον ἐν μέσῳ χει-
μῶνι ἐκδρομὴν; ὦ! μὴ σὲ πτοήσῃ τὸ
ψυχρὸν τῆς ὥρας καὶ ὁ θροῦς τῶν κρο-
τούντων κυμάτων! Δὲν σοὶ ὑπισχνοῦμαι
νὰ σὲ περιπάγω, ὦ; ἄλλος, ξενιχὸς, εἰς
τὰς εὐρεῖας καὶ πολυασχόλους τῆς Οὐα-
σιγκτῶνος ἀγυιάς, ἢ μεταλλεῖόν τι τῆς
Καλλιφορνίας μετὰ σοῦ ν' ἀνορύξω· δὲν

πρόκειται περὶ ὁδοπορίας, τὴν πλήρωςιν
τῆς πολυπράγμονος καὶ φιλοκκίνου ἐπιθυ-
μίας σου σκοπούσης, δὲν πρόκειται περὶ
πλοῦ, οὐδ' ἡ κερδοσκοπία ὥρισε τὸν σκο-
πὸν καὶ τὴν διάρκειαν· πρόκειται, ἀνα-
γνώστὰ μου, περὶ προσκυνήσεως. Ναι,
ἔνα τάφον καὶ ἡμεῖς μέλλομεν νὰ προσ-
κυνήσωμεν, τάφον ἄγνωστον ἴσως τοῖς
πλείστοις, τάφον ἐγκλείοντα τὴν τέφραν
μάρτυρος μὴ μνημονευομένης ἐν τῇ βί-
βλῳ τῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐν πάσῃ εὐγενεῇ
καρδίᾳ ὡς ἐν βωμῷ ἐδρευούσης, τάφον
παρ' ᾧ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔκτισαν τέμενος,
ἀλλὰ περὶ οὗ ἡ φύσις ἀπάσας τὰς καλλο-
νὰς αὐτῆς συνήγαγεν.

Ἰδοὺ ἐνώπιον ἡμῶν τὸ πολύνδρον καὶ
εὐπαγὲς Νεωβόρακον· ἰδοὺ αἱ εὐμεγέθεις
οἰκοδομαὶ, αἱ καλλίκρουνοι κορῆναι, οἱ συ-
νηρεφεῖς τῆς ἀμερικανικῆς μεγαλοπόλεως
παράδεισοι· πλὴν οὐχὶ ἐνταῦθα, ἀλλ' ὀλί-
γον πορρωτέρω ἀναμένει ἡμᾶς ὁ ζητού-

μενος τύμβος. Καὶ ὄντως αἱ μεγαλοπόλεις πλειστάκις ἀκατάλληλοι ἡλέγχθησαν ὥπως ἐν τῷ περιβόλῳ αὐτῶν ἐγκλείσῃσι τοὺς τάφους ἐκείνους, ἐν αἷς μὲν κεῖται τὸ θεοεῶς σῶμα, ἐφ' ὧν δὲ τὸ ἀθάνατον ὄνομα. Εἰς τὸ Στράτιφορδ, καὶ οὐχὶ εἰς τὸ Λονδίνον, ἐκκληροδότησε τὴν κόνιν τοῦ ὁ Σακσπῆρος· ἐν Ἀρκουᾷ, καὶ οὐχὶ ἐν Ῥώμῃ, καθεύδει ὁ Πετράρχης, καὶ τὸ Πλατσοβούργον, ἀντὶ τῆς Νέας Υἱόρκης, ἐξένισε τὸ σκῆνος τῆς Λουκρητίας Μαρίας Δάβιδσων.

I

Ἐν Πλατσοβούργῳ, τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1808, λέγει ἡμῖν ἡ ἀψευδὴς καὶ πένθιμος τοῦ τάφου μνηστρία, ἐγεννήθη ἡ Λουκρητία Μάρια Δάβιδσων. Ὁ μέγας δέικτος ὀγδοὺς αἰὼν βεβαίως τὴν ἐγέννησε, καὶ μετ' ὀκταετῇ ἐγκυμοσύνην ἔτεκεν αὐτὴν ἐν τῇ ἡβῃ αὐτῆς ἡ ἡδὴ γηράσκουσα ἡμετέρα ἑκατονταετηρὶς. Πράγματι ἡ Λουκρητία μετεῖχε τοῦ δημιουργοῦ καὶ καινοτόμου χαρακτῆρος τοῦ τελευταίου αἰῶνος· ἅμα δὲ τοῦ μεταρυστικοῦ καὶ βεβωβήδους τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἦτο ὁ τελευταῖος ἀσπασμὸς τῆς δυσότητος πρὸς τὴν ἀνατέλλουσιν ἐποχὴν.

Ἐν Πλατσοβούργῳ ἐγεννήθη λοιπὸν ἡ Λουκρητία. Τὸ ὄμμα αὐτῆς, μόλις εἰς τὸ φῶς ἐμβλέψαν, δὲν ἐθάμβησεν ἡ ἐρυθρὰ στολὴ τοῦ ἄγγλου στρατιώτου· ἡ κλαγγὴ τοῦ ξενικοῦ ξίφους· δὲν διέκοψεν ἀποτόμως τὸν βρεφικὸν αὐτῆς κλαυθμηρισμὸν· πολῖτις ἔθνη· ἐλευθέρου ἐθήλασε γάλα εὐχυμον καὶ ἀρρενωπὸν, ὅπερ δὲν ἐδηλητηρίαζε τῆς δουλείας ἡ ἐχέπικρος θλίψις. Ἡ καρδίαν, ἐξ ἧς τὸ γάλα ἐκείνο ἀπέρρεεν, ἠδύνατο ν' ἀγαπᾷ τὸ βρέφος ἐκείνο, χωρὶς ν' ἀνηυχήσῃ περὶ τοῦ μέλλοντός του· τὸ μητρικὸν στόμα ἠδύνατο ἀφόβως· νὰ τὸ ἀτπαθῇ, καθότι μετὰ τὸν ἀσπασμὸν ἐκείνον δὲν ἔμελλεν ἀπέλπιον ἀρὰν νὰ τοξεύσῃ.

Ἐκείνη, ἅπερ ἡ συνθηματικὴ τῶν ἀνθρώπων γλῶσσα ὠνόμασεν ἔτη, ἔρρεον ἐν τούτοις παρὰ τῇ κοιτίδι τῆς Λουκρητίας· ἕκαστον δὲ ἀπερχόμενον κατέλειπεν αὐτῇ

τὸν στέφανον τῶν ἀνθέων του, καὶ ἀπῆγε μετ' ἐκείνου τὸ δοχεῖον τῶν δακρύων του. Τὰ μέλη ἀνεπτύσσοντο, ἡ διάνοια ἐσχηματίζετο· ἡ φύσις, ἀρεσκομένη εἰς τὸ δημιουργημά της, δι' ἐνὸς ἀσπασμοῦ ἐπὶ τοῦ παιδικοῦ ἐκείνου στόματος ἐφοίνισσε τὸ χεῖλος, ἐλείπνε τὴν παρειὰν καὶ ἐνεφύσα τὴν μεγαλοφυΐαν.

Τετραετὴς ἤδη ἐγένετο ἡ Λουκρητία, ἀλλ' ἡ νηπιότης δι' αὐτὴν ὥχετο ἀπιοῦσα. Δὲν ἐπεζήτησε τὸ κοῦρον ἄλγος τῆς τέρψεως, ἀλλὰ τὸν βαρὺν σταυρὸν τῆς μελέτης· δὲν ἐπέθηκε τὸν πίταγον τῆς σφριγώσης ὕλης, ἀλλὰ τὴν βέμβην τῆς οἰσσηλατομένης διανοίας. Αὐστηχὲς κόρη! Καθ' ἣν ἡλικίαν ἀφροντὶς καὶ θαυρῶν ὁ ἄνθρωπος διασχίζει τὸ ἄπειρον ἐπὶ τοῦ αἰρίου πύλου τῆς χρυσταλλίδος, καθ' ἣν ἡλικίαν ὁ κόσμος ὅλος κλείεται εἰς τὸν κάλυκα τοῦ ρόδου, καὶ τὸ μυκτήριον τῆς φύσεως κρύπτεται ἐν τῷ ἐλατηρίῳ τοῦ παιδικοῦ πλῆγγόνος, ἡ Λουκρητία ἠσθάνθη τὴν ἔνθεον ἐκείνην βακχείαν τὴν καταβιβρωσκουσάν τα σπλάγχχνα τοῦ προνομιοῦχου ἡ ἀποκλήρου ἐκείνου ὄντος, ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ὁποῖου ὁ Θεὸς ἐσώρευσεν ὅλας τὰς θεάλλας τῶν ὠκεανῶν του, ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ ὁποῖου ἀνέφλεξεν ὅλους τοὺς κρατῆρας τῶν ἡφιστείων του, καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ὁποῖου ὤς διὰ κεραυνοῦ ἐνεκλάψεν· *Εἶσαι ποιητής!*

Βεβαίως ἡ μήτηρ τῆς διαιμονίου ἐκείνης παιδίσκης δὲν ἠδύνατο νὰ κατανοήσῃ τοὺς πόθους τοῦ ἱλιγγιῶντος ἐκείνου πνεύματος, τῆς κλυδωνιζομένης ἐκείνης καρδίας. Ἀκίνητος καὶ σιγηλὴ ἡ ἑπταετής κόρη ἠκολούθει τὴν πορείαν τῆς αἰθεροδρόμου νεφέλης· ἔνθεος ἠεροῦστο τὸν δοῦπον τοῦ καταπίπτοντος κεραυνοῦ· ἀνδρῶπιςτος ἐθεῖτο τὴν πολυχρουν πῆξ ἱριδος μαρμαρυγῇ· παρήτει τὸν στενὸν κόλπον τῆς μητρὸς, ἵνα ἐντυρήσῃ ἐν τῷ εὐρεῖ καὶ ἀπεράντῳ τῆς φύσεως.

Καὶ ἤρξατο βεβάζουσα· ἤρξατο ἀναγινώσκουσα, καὶ ἀποσταλάζουσα, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ τῶν βιβλίων τὸ ζεῖδωρον ἐκείνο· μῦρον τὸ ἐκ τῶν μακρανθέντων ἀνθέων τοῦ περελόντος· κατασκευαζόμενον.

Ἀπογαλακτισθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς ἤρ-
ξατο νὰ θηλάζῃ τὴν φύσιν ἄψαχν, καὶ
ἐκ τῶν μυρίων αὐτῆς μαστῶν ν' ἀντλή-
τὸ γάλα τῆς ἀθανασίας. Ἐκ τῆς ἑπταε-
τοῦς ἐκείνης χειρὸς ἀνέθορε γοργὸς καὶ
κεραύνειος ὁ στίχος· ὁ στίχος, φωνὴ μυ-
στηριώδης, σύνθημα ἀναγνωρίσεως μετα-
ξὺ δημιουργοῦ καὶ δημιουργήματος! Ἠρ-
ξατο ἡ πᾶλη ἡ ἀγρία, ἡ λυσσώδης, ἡ ὀ-
λέτειρα τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὕλης, ὁ δὲ
στίχος ἦτο τὸ κήρυγμα τοῦ μεγάλου τού-
του πολέμου!

Ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων τούτων ποιητικῶν
δοκιμίων, οὐδὲν, ἢ σχεδὸν οὐδὲν, ἐκληρο-
δότησεν αὕτη τοῖς μεταγενεστέροις· οἱ ἑ-
ξαλλοὶ ἐκεῖνοι στίχοι, μετὰ πυρεσσού-
σης γοργότητος αὐτοσχεδιαζόμενοι, ἀ-
δυσωπήτως ἐπυρπολοῦντο. Ἡ διάνοια δὲν
εὗρισκεν ἀκόμη τὸν πλαστικὸν τύπον τοῦ
αἰσθηματος καὶ τῆς ἀντιλήψεως· ὁ καλλι-
τέχνης κατεσκεύαζε τὸ ἀνδρείκελόν του,
καὶ μὴ εὐχαριστούμενος, κατέθραυεν αὐ-
τὸ ὑπὸ τὴν σφύραν τῆς μετνοίας του.
Ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων τούτων ἀγώνων ψυ-
χῆς ὁργώτης πρὸς ἔξοδον, αὕτη διέσωσεν
ἐπιτάφιόν τι ποίημα, ὅπερ ἐπταετῆς ἔτι
συνέταξεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἀηδόνης. Τὸ
φιλέρημον τοῦτο πτηνὸν καίριως τρωθὲν
προσέδραμεν εἰς τὸ κηπάριον τῆς, ὅπως
ἀποθάνῃ ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ἀμφιλα-
φοῦς ἐκείνου φυλλώματος· αὕτη δὲ, ὡς
ἀντάλλαγμα τοῦ πενθαλέου ἐκείνου φίλ-
τρου, τῷ ἀνταπέδωκεν ἕν δάκρυ καὶ τὴν
αἰωνιότητα!

II

Οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς τῆς Ἀγγλίας
καὶ ἐν γένει τῆς Εὐρώπης ἀπάτης ἀνε-
τέμοντο, οὕτως εἰπεῖν, καθ' ἑκάστην ἐπὶ
τῆς τραπέζης τῆς δωδεκαετοῦς ποιητικῆς.
Ὡς ἄλλος τυμβωρύχος, αὕτη ἀνῶρυσσε
τοὺς πόθους των, τὰς θλίψεις των, τὰς
χράς των ἐκ τῶν βιβλίων των, ἐκ τῶν
μικρῶν ἐκείνων τάφων, ἐνθα ἀκοίμητος
λυνθάνει ὁ νοῦς τοῦ μετασιάντος. Ἐτί-
νασσε τὴν κόνιν τῶν αἰῶνων ὅπως ἀνεύ-
ρη τὸν λησμονηθέντα ἀδάμαντα, κατήρ-
ξατο εἰς τοὺς κευθμῶνας τῆς ἱστορίας

ὅπως ἀνακαλύψῃ τὰ λείψανα τῶν μαρ-
τύρων τοῦ πνεύματος. Ἀνεγίνωσκε με-
γάλη τῇ φωνῇ τὰ ἄσματα τῶν εὐνο-
ουμένων αὐτῆς ποιητῶν· ἔτινε τὸ οὖς
ὅπως ἐν ἐκάστῳ στίχῳ ἀκούσῃ τοὺς γό-
ους τῆς ἀπεγνωσμένης ὀδίνης ἢ τὸ πτε-
ρύγισμα τῆς ἀνηβώσης ἐλπίδος· τὸν ἀ-
νεγίνωσκε δις καὶ τρίς ὅπως κατανοήσῃ
ἐὰν ὁ βυθμὸς ὁ τονίσκας αὐτὸν ἦτο ὁ
μονότονος σταλχυμὸς τοῦ θακρούου ἢ ὁ
φευγαλέος τοῦ φιλήματος· θρύλλος.

Ἐν τούτοις ἡ ἐξωτερικὴ μορφή ἐξε-
τυλίσσεται συμπόνως τῇ ἐσωτερικῇ δια-
πλάτει. Ἐὰν ἡ ψυχὴ ἦτο ὁ παράδεισος,
τὸ εἴλημα αὐτῆς· ἦτο ὁ οἶθρος. Μεγά-
λοι καὶ ἀκτινοβόλοι οἱ ὀφθαλμοὶ ἐφαί-
νοντο πυρῆνες δύο νέων κόσμων· θελ-
κτήριος καὶ ἐρατεινὸς ὁ ἐπὶ τοῦ πώ-
γωνος λακκίσκος ἐφαίνετο μαρτυρῶν τὴν
πίσιν μακροῦ καὶ περιπαθοῦς φιλήμα-
τος· εὐρὺ καὶ λευκότατον τὸ μέτωπον
ἐφαίνετο πλάξ στιλπνὴ ἐφ' ἧς ἔτω θεῖος
δάκτυλος ἐπεφυλάσσετο νὰ χαράξῃ οὐ-
ράνιον τι ἄγγελμα πρὸς τὴν ἀνθρωπό-
τητα.

Καὶ νῦν ἤρξατο ὁ ἐνεργὸς, ὁ παλ-
μώδης βίος τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης παρ-
θένου, τοῦ, ὡς λέγει διάσημός τις ἰτα-
λὸς συγγραφεὺς, μοναδικοῦ τούτου χα-
ρακτῆρος ἐν τῇ γυναικειᾷ φυσιολογίᾳ. Ὡς
ἡ πρώτη ἀνάπτυξις τῆς διττῆς ζωῆς
ἀγγέλλει εἰς τὴν γυναῖκα τὴν μητρότητα,
οὕτω ἡ Λουκρητία ἀπὸ τῆς ἡλικίας ἐ-
κείνης ἡ-θάνθη ἐν ταῖς στέροις αὐτῆς
σκιρτῶν καὶ πάλλον τὸ ἔμβρυον τῆς με-
γαλοφυΐας. Ἐπώδυνο καὶ ὑπερφυῖς κυο-
φορία, ἧς πολλαὶς ὁ μαλειτῆρ εἶναι ὁ
νεκροθάπτης! Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ βεμβά-
ζῃ καὶ νὰ στιχουργῇ, ἀδιάφορον ἐὰν τὴν
ἀνέμενε ὁ στέφανος παγκοσμίῳ δόξῃ
ἢ ἡ πλάξ ἀφανοῦς τάφου! Δύναμις ἀ-
κάθεκτος, σφοδρὰ, ἤλαυνεν αὐτὴν ἀδυσω-
πήτως εἰς τὴν εἰμυρμένην αὐτῆς πορεί-
αν. Τὸ ἄνθος ὀφείλει νὰ μυροβολήτῃ μὴ
συνειδὸς τὴν προσεχῇ μάχηνσίν του· ὁ
ρύαξ πρέπει νὰ κελάρυτῃ καίπερ πρὸ
τῶν στομίων τοῦ ποταμοῦ ἀποβάλλων
ζῶν καὶ ὄνομα· ἡ καρδιά πρέπει ν' ἀ-

γνήση, καίπερ εἰς τὸ τέρμα τῆς αἰθερίου αὐτῆς πλανήσεως ὑπολανθάνει ἡ ἀπογοήτευσίς ἢ ὀρθοῦται ὁ θάνατος!

Οὕτω λοιπὸν ἡ θεόληπτος ἐκείνη νεανίς ὑπέεικεν εἰς τὸν μυστηριώδη αὐτῆς προορισμόν. Κατώπτευσεν τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα, ὡς ἐραστὴν εἰς συνέντευξιν σπεύδοντα, καὶ ἐδέχετο εὐλαβῆς καὶ ἀγαλλομένη τὴν πρώτην αὐτοῦ ἀκτίνα, ὡς τὸ φαινὸν αὐτοῦ φίλημα. Νομίζουσιν ἴσως αὐτὸν ἄγγελον ἀκουσίως εἰς τὴν γῆν ἐπιφαινόμενον, ὅπως ἐκπληροῖ τὰς βουλὰς τοῦ Δημιουργοῦ αὐτοῦ, ἀπηύθυνεν αὐτῷ στίχους μεστοὺς πάθους καὶ ἔρωτος ὅπως προτρέψῃ αὐτὸν νὰ περαιοῖ τὴν διαμονὴν του· ὅτε δὲ ὁ χουσοφειγῆς αὐτοῦ δίσκος ἔδυσεν, ὡς ἡ ἀνθρωπίνη ἐλπίς, ὅπισθεν τῆς λίμνης τοῦ Champlain, ἡ οἰστηλατουμένη προθέσις ἐκλείπει ἀνακαλοῦσα αὐτὸν καὶ ἐξορκίζουσα ὅπως σχεδίασῃ τὸν προβαίνοντα ζόφον. . . . Οἱμοί! φῶς, καὶ μόνον φῶς ἐπόθει ἡ μακκάρια ἐκείνη ψυχὴ! Κρίνον ἄγνων καὶ μυροβόλον διανοίγον τὰ φύλλα αὐτοῦ εἰς τὴν ἡμερησίαν ἀκτίνα, καὶ ὡς ἐν ἀθυμίᾳ καὶ λύπῃ κλείον αὐτὰ, ἅμα τῆς ἀκτίνος ἐκείνης ἐκλιπούσης!

Ἄλλοτε ἔδραττε παράφορος καὶ ἄλλοφρονοῦσα τὸν κάλαμον, καὶ ἔγραφεν. Ἡ τρομώδης χεὶρ ἐχάραιτεν ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀστραπαίου τοῦ στίχου, ὡς ὁ κεραυνὸς χαράττει τὸν αὐλακκὸν αὐτοῦ εἰς τὸν αἰθέρα. Ὁ ἔμψυχος ἐκεῖνος κάλαμος ἐχώρει γοργὸς καὶ ἀκατάσχετος ὑπὸ τὴν λεπτοφυῆ ἐκείνην ἀλλὰ μεγαλουργὸν χεῖρα· ἦτο ἡ μεγαλοφυΐα ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν λειτουργιῶν τῆς, ἦτο ἡ ἱεροφάντις τελοῦσα τὰ μυστήρια τῆς μεγάλης τοῦ ἔπους θρησκείας. Ἡ φύσις, ἡ ἀνθρωπότης, τὰ στοιχεῖα ὑπέκοντα εἰς τὴν ἐπιταγὴν τῆς δαιμονίου ἐκείνης φαντασίας συνέρρεον ἄθροα ἐπὶ τοῦ χάρτου ἐκείνου, καὶ ἀπέτιον πειρήνια καὶ ὑποταγῇ τὸν φόρον τῆς ὑποτελείας των. Ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα δὲν συνήρχοντο ἐκεῖ ἐλάνθνημα καὶ ἱερόσυλα ὅπως κατὰ τοῦ Δημιουργοῦ αὐτῶν στασιάζουσιν· οὐχὶ ἡ ποιήτρια, ἡ καλέσσα αὐτὰ, ἀπέδιδε δι' αὐτῶν τῷ Θεῷ αὐτῆς τὸν

θρόνον δι' ὃ ἁσεβὲς σκεπτικισμὸς τῷ ἤρνετο.

Ἐν τούτοις ἡ νεανίς ἔτρεμεν, ἀνεσκίρτα, ἐσφάδαζεν· ἐκάθητο, ἠγείρετο, ἔτρεχε φρενιπύωσα ἀνὰ τὸ δωμάτιον· οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτε μὲν διεσταλμένοι καὶ ἀπλανεῖς ἐφαίνοντο ἐν προφητικῇ ἐκστάσει τὴν καταστροφὴν τοῦ σύμπαντος ἀτενίζοντες, ὅτε δὲ βεμβώδαι καὶ ἡμίκλειστοι ἐφαίνοντο ὑπὸ τῆς φωνῆς τῶν μακάρων ἐν νωχελεῖ ὑνειρώσει θρυκαλιζόμενοι· ἡ κόμη ὀρθοῦτο καὶ ἐταράσσετο, ὥστε ἄλλου κόσμου πνοὴ εἰς αὐτὴν ἐνεφιλοχώρησε· τὸ στόμα σπασμωδικῶς κινούμενον, ὅτε μὲν ἐκλείετο στεγανῶς, ὡς ἵνα κωλύσῃ τὴν τῆς ψυχῆς ἀποδράσιν, ὅτε δὲ ἠνοίγετο χεῖνον ὥστε μέλλον νὰ δεχθῇ τὴν ἐμφύσησιν νέας! Τέλος ἡ χεὶρ κεκμηκυῖα, πεπονημένη ἐσφενδόνιζε μακρὰν αὐτῆς τὴν ἤδη ἄχρηστον γραφίδα· ἡ κεφαλὴ ἠγείρετο μεγαλοπρεπῆς, καὶ δάκρυα ἄφθονα καὶ διακαῆ, ἐκ τῶν μυχαϊτάτων τῆς καρδίας ἀναθρώσκοντα, ἐβάπτιζον ἐν ἀφώνῳ τελετῇ τὸ θάνατον ἐκείνο τῆς φαντασίας νεογνόν! Τότε αὖτις τὴν ἀνήγειρε σεμνοπρεπῆς καὶ τροπαιοῦχος· ἐξετύλισσεν ἐν πνευμάδει ἀπαγγέλλῃ τὰς καλλονὰς αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς μόνης αὐτῆς ἀκροατρίας—τῆς φύσεως. . . Οἱ προσνεχθέντες φόροι ἀνταπεδίδοντο δαψιλῶς ἐν τῇ θεσπεσίᾳ ἐκείνῃ εἰκόνι· ὁ ἥλιος ἀνεύρισκε τὴν δύσασαν αὐτοῦ ἀκτίνα, τὸ ἄνθος τὸ ἀποπτὰν αὐτοῦ ἄρωμα, ὁ ἀνθρωπος τὸν ἀπολεσθέντα αὐτοῦ Παράδεισον.

Ἀλλὰ δὲν ἔμενε πολὺ ἡ ποιήτρια ἐν τῇ ἀγιώρῳ ἐκείνῃ καὶ μεγαλοπρεπεῖ στάσει. Ἡ ὕλη, οἷονεῖ διαμαρτυρομένη κατὰ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἀσκουμένης πίστεως, ἐχαλάρου τὰ νεῦρα, ἔρραττε τὸ αἶμα καὶ παρέλυε τοὺς μύς. Διπόθυμος καὶ σχεδὸν ἐπιθάνων ἐρίπτετο ἡ πρὸ μικροῦ οὐρανοδρομοῦσα ἐπὶ τοῦ πεζοῦ ἀνακλιντήρος τοῦ δωματίου τῆς. Τὰ μέλη ἐναρκούντο· ἡ χεὶρ ἐκείνη, ἡ δράξασα τὸ σύμπαν, κνέπιπτε νεκρὰ καὶ χαῦνος· τὸν ποιητὴν διεδέχετο ὁ ἄνθρωπος. (*)

(*) Μή τις ὑπολάβῃ με τερματολογεῖντα ἐν τῇ

Οὕτως ἔζη, οὕτω βαθυμηδὸν ἐτήκετο ἡ μεγελοφυΐς ἐκείνη νεῆνις. Ἀλλ' ἐνῶ ὁ νοῦς αὐτῆς ὄργα πρὸς τὸ ἄπειρον, ἐνῶ ἡ οὐρανοδίμων αὐτῆς φαντασία συνδιήλλαττε τὸν Πλάστην μετὰ τοῦ πλάσματος· εἰς τὰ ὕψη ἀχανοῦς ἰδανικοῦ μετεωρίζουμένη, ἐν τῷ νεαρῷ αὐτῆς στήθει ἤκμαζεν ἡ δαίς καὶ ἀνέσπερος ἡ πρὸς τὴν πατρίδα στοργή. Τὸ μεγαλεπήβολον^ν πνεῦμα δὲν ἤρκετο εἰς τὸ σύμπαν, ἀλλ' ἡ ἐρώσκα καρδία ἡγάπα τὴν γενέτειραν Ἀμερικὴν. Ἐν τῇ ρεμβώδει αὐτῆς ἐκστάσει ἐνώπιον τοῦ μεγάλου ἐκείνου ποιήματος, ὅπερ ἡ φύσις καθ' ἐκίστην ἀνείλισσε πρὸ τῶν τεταμνημένων αὐτῆς ὀφθαλμῶν, ἀνεμιμνήσκετο πάντοτε ὅτι τὸν ἥλιον ἐκείνον, ὃν ἤθελε ν' ἀποπλανήσῃ τῆς πεπωμένης αὐτοῦ τροχιάς, ἐπεσκοτίσειεν ἄλλοτε τῆς τυραννίδος τὸ μελάμπετον νέφος· ὅτι τὴν μινυρίζουσιν ἐκείνην λίμνην, ἡ μᾶλλον τὸν βρυστοποιηθέντα ἐκείνον αἰθέρα, παρ' ἧς ἐγεννήθη, δικυλάκωσεν ἄλλοτε δι' ἐρυθροβαφοῦς κηλίδος ἡ ἐριννὺς τοῦ πολέμου. Ἀλλ' ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τ' ὄνομα τοῦ Οὐασιγκτῶνος ἠλέκτριζε καὶ ἐγοήτευε τὴν μετάρσιον ἐκείνην ψυχὴν· ἐνθους ἄμα καὶ περιδεὲς προσέβλεπεν εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ μεγάλου πολίτου, καὶ ἐκ τῶν ἀφῶνων αὐτοῦ χαρακτήρων ἐφαίνετο ἀρυομένη τὰς ἐμπνεύσεις θουρίου καὶ νευρώδους ποιήσεως. Ἡ εὐπαθὴς τῆς φύσεως λάτρις ἐξηφχνίζετο ἐνκντι τοῦ ἀρειμχνίου τῶν πολέμων βίρδου· τὸ βαρύδρομον τῆς μάχης τηλεβόλον ἐσκίαζε πρὸς στιγμὴν διὰ τοῦ καπνοῦ αὐτοῦ τὸν πραϋγελων ἄερα τῶν βρεβασμῶν της. Ἐψάλλε τοὺς ἀγῶνας καὶ τ' ἀνδραγαθήματα τῶν πατέρων της· ἐστηλίτευε τὰς ὀμότητας καὶ τὰς ἀτασθαλίας τῶν τυράννων των, οἱ δὲ ἐγεγνήρησι ἐκείνοι φοβόγγι ἐφυγάδευον ἔτι ἄπαξ ἐνώπιον τοῦ ἀκροωμένου τὰς ἀγγλικὰς στρατιάς, καὶ ἀνεστήλουν τὰ σύμβολα τῆς ἐλευθερίας. Ἀλλ' ἐν τῷ

μέσῳ τῆς περιδινουμένης ἐκείνης τύρβης ἡρωϊκῶν εἰκόνων, ἐν πρόσωπον ἀνέκυπτε πάντοτε, περιβεβλημένον ὅλην τὴν λαμπηδόνα τῆς Θεότητος· τὸ πρόσωπον τοῦτο ἦτο ὁ Οὐασιγκτῶν. Ἡ λύρα τῆς παρθένου ἐκείνης τῷ ἀπένεμε τὴν ἄσπιλον ἐκείνην δόξαν, ἣν ἴσως πολλαῖς τῷ ἡρῶνῃσιν οἱ συμπολιταὶ τοῦ τὰ δάκρυα αὐτῆς, ὅτε οἱ περὶ αὐτὴν τῇ ἡμιφισθήτουν τὴν πατρότητα τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ εἰχωντης, ἀπετέλουν τοὺς στιλπνοτέρους ἀδάμαντας τοῦ σφράνου τοῦ· οἱ παλμοὶ τῆς ἀνυποκρίτου ἐκείνης· καρδίας ἐξήγγελλον τῆς ὑπεροφημίας τὴν ἀπρόληπτον γλῶσσαν.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ Λουκρητία ἐξύμνει τὴν πατρίον δόξαν. Ἀναφανέστα μετὰ τὸν σάλλον τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, ἡδύνχτο νὰ κληθῇ ἡ μετὰ τὴν θύελλαν παρήγορος ἱρίς, τὸ πρῶτον μειδιάμα τῆς ἀνατειλάσης ἐλευθερίας· καὶ ἐὰν ἀληθεύῃ ὅτι τοῦ νοητικοῦ καὶ ἡθικοῦ τῶν λαῶν εἶου προῖττανται πάντοτε, καθ' ἱστορικὸν νόμον, οἱ μεγάλοι ποιηταὶ, θεσβαίως ἰθύντωρ τῆς παρθένου ἐκείνης κοινωνίας ἐπρεπε ν' ἀναδειχθῇ ἡ παρθένος ποιήτρια!

III

Ἵπάρχει μία γλῶσσα ἐν τῇ φύσει, ὑπερφυῆς, μυστηριώδης, ἥτις ἐὰν ἡδύνατο ὠρισμένον νὰ περιβληθῇ τύπον, θὰ μᾶς ἀνεκάλυπτε ἴσως τὸ μυστήριον τῆς δημιουργίας, καὶ, ὥς ἔχον ἀλάνθαστον, θὰ καθωδήγει τὴν ἀλήτιδα ἡμῶν διὰ νοιαν πρὸς εὕρεσιν τοῦ ἀφ' οὗ ἐξετράπημεν Πλάστου. Ἡ γλῶσσα αὕτη εἶναι ἡ μουσική. Αὕτη περιέχει ἐν ἑαυτῇ τὴν γηθόσυνον τῆς μακαριότητος ἐκστασιν, τὴν ἐναγώνιον τῆς ἐλπίδος συγκίνησιν, τὴν ἀσχάλλουσαν τῆς στερήσεως ὁδόνην, τὴν πικρὰν ἡδυπάθειαν τῆς ἀναμνήσεως. Ἐκαστος ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἐδοκίμασε πόσον ἡ ἀόριστος αὕτη διάλεκτος ἀναφλέγει τὴν πεπηγυῖαν τοῦ παρελθόντος τέφραν, ἀνορύσσουσα ζωηρὰς καὶ ἐναργεῖς τὰς λησμονηθείσας ἐντυπώσεις. Τίς οἶδε μὴ ἡ ὑπ' αὐτῆς ἐπαγομένη εἰς ἡμᾶς γλυκύθυμος κατήφορος ἦναι ἡ μεμακρυσμένη

περιγραφή ταύτη. Ὁ θέλων νὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου, ἄς ἀναγνώσῃ ἐν οἱαδήποτε τῆς ἀμερικανίδος ποιητρίας βιογραφίᾳ τὰς ἐκστάσεις καὶ ὀδύνας τῶν νοητικῶν αὐτῆς τοκετῶν.

καὶ ἔμυτος ἀνάμνησις τῆς προτέρης ἡμῶν ἐν ἄλλῳ κόσμῳ μακαριότητος!

Τὴν ἐπιρροὴν τῆς ἀφηρημένης ταύτης ἡδύτης ἐπρεπε νὰ ὑποστῇ καὶ ἡ Λουκρητία. Ἐξώθεν τῆς θυρίδος τοῦ δωματίου τῆς αἰολικῆ κινύρα φθεγγόμενη ἤρμηνευεν αὐτῇ ἐν τακεραῖς μολπαῖς τοὺς ὑπὸ τῆς αὖρας κομιζομένους πρὸς αὐτὴν τῶν μακάρων πόθους· (*) ἐν δὲ τῇ νυκτὶ τὸ αὐτόματον ἐκεῖνο μέλος ἐφαίνετο χορῳδία ἐρώντων πνευμάτων συναυλούντων, ὡς κοινοὶ ἐρασταί, ὑπὸ τὸ πικράθυρον τῆς ὑπ' αὐτῶν ἀγαπωμένης. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ὀργανικῆς, ἀπερίγραπτος ἡ εἰς αὐτὴν προξενουμένη ὑπὸ τῆς φωνητικῆς μουσικῆς γοητεία καὶ ἔκστασις. Γνωστὸν ἐστὶ ὅτι ἐν τῇ σιγῇ τῶν ἐρινῶν καὶ ἐνάστρων ἐκείνων νυκτῶν, ὧν διάδοχον νομίζει τις οὐχὶ τὸν ἥλιον ἀλλὰ τὸν παρὰδεισον, ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς, ἐπιτηδεῖα αἰοδῶς, ἔψαλλε κατ' ἐπίμονον αὐτῆς παράκλησιν τὴν περιπαθῆ ὥδην τοῦ Μούρα·

Dear harp of my country! In darkness I found thee

αὕτη δὲ ἀκρωμένη τοῦ ἄιματος τοῦτου ἀνεσκίρτα, ὡχρία καὶ σχεδὸν ἐλειποθύμει. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἐγκαταλείπων τὸν βίον του, τῇ ἐφαίνετο πράττων τι κοινὸν καὶ ἄσχημν' ἀλλ' ὁ ποιητὴς ὁ ἐκουσίως παρκαίτων τὴν κινύραν του, ἡ φρικώδης αὕτη αὐτοκτονία τοῦ πνεύματος, τῇ ἐφαίνετο ὅ, τι λυπηρὸν καὶ ἀποτρόπαιον!

Τότε ἔγραψε πρὸς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς· τοὺς ἀκολούθους στίχους, οὓς ἐνταῦθα μεταγλωττίζομεν, μὴ ἀξιοῦντες ἐν τῇ πεζῇ ἡμῶν μεταφράσει ἢ ἀσθενῆ ἀντανάκλασιν τῆς μεταφυσικῆς ἐκείνης ποιήσεως νὰ μεταδώσωμεν, ἣν ὁ συνεπτυγμένος καὶ ἀνεξάρτητος χαρακτήρ τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης περιβάλλει ὀμίμητον δραστηκότητα.

Ὅτιαν ἡ ἐσπέρα κύκλω ἐκτείνῃ τὰς σκιάς αὐτῆς, ὅτιαν τὰ σκότῃ ἐξαπλῶνται ἐπὶ τοῦ οὐρανίου θόλου, οὐδεὶς

(*) Αἰολικὴ κινύρα καλεῖται νῦν, ὡς γνωστὸν, μουσικὸν τι ὄργανον ἥρουν τῇ ἐνεργείᾳ ρεύματος ἀέρος ἐπ' αὐτοῦ διερχομένου.

δὲ ἦγος, οὐδεὶς ψύθουριμος ταράττει τὴν φιλοπαίγμονα φαντασίαν·

Ὅτιαν ὁ εὐρὸς καὶ χρυσόμματος τῆς σελήνης δίσκος μαρμαίρῃ ἐν τῷ στερεώματι, ἡ δὲ φύσις ὑπὸ τῆς παραίας ἐκείνης λαμπηρόδος θωπευομένη γαίνεται ἡρεμοῦσα ἐν ἐπισήμῳ γαλήνῃ·

Ὅτιαν οἱ λογισμοὶ ἡμῶν μειωρίζονται ἄνω τοῦ κόσμου τούτου, ἀρωθεν παρὶς ὅπερ ὁ κόσμος οὗτος δύναται νὰ χορηγήσῃ· ὦ! τότε, ἀδελφὴ μου, ψάλλε τὸ προσφυλὲς μοι ᾄσμα, καὶ ἐγὼ θέλω σὲ ἀκροᾶσθαι μετὰ δακρύων ἐγγνωμοσύνης.

Τὸ οὐράριον ἐκεῖνο ᾄσμα ἐπὶ τῶν πτερύγων τῶν ἀγγέλων κομιζόμενον καὶ ὑπὸ τῆς προῆς αὐτῶν διαχεόμενον, ἱερόσυλον θὰ ἦτο νὰ ἐπαρληφθῇ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τῆς ἡμέρας φωτός· ὦ ἀδελφὴ μου! ἀδελφὴ μου! ἐπαράλαβέ μοι ἐτι ἅπαξ τὸ ᾄσμα ἐκεῖνο, ὅπερ δὲν ἐγένετο διὰ τὰ ὦτα τῶν θνητῶν!

Ἦτο δεκατεσσάρων ἐτῶν, ὅτε συνέταξε τοὺς στίχους τούτους· ἡ δὲ φλόξ, ἡ κατατρυχούσα αὐτὴν, ὁσημέραι ἐπετεινετο. Ἠναγκασμένη νὰ διαμένη διαρκῶς ἐν τῷ οἴκῳ, καθὼ αἰδουμένη τὴν προσοχὴν ἣν ἐπ' αὐτὴν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπεσπᾶτο ἡ ἐξαισία αὐτῆς· καλλονή, ἐπιτιχούργει, δι' ἐκείνου δὲ στίχου προτετίθει μίαν ἐτι βαθμίδα ὅπως ἀναβῇ εἰς τὸν Πλάστην τῆς. Πολλὰκις κατεβῆκε τὰ παρκαπτάσματα τοῦ δωματίου τῆς, ἵνα σχηματίσῃ τὸ ἡδυπαθές ἐκεῖνο σκιόρως τὸ ἀπυδαλματίζον μετὰ τοσαύτης γραφικότητος τὴν δικνεκὴ ἐκείνην ἀντίθεσιν τὴν ἀποτελοῦσαν τὸν νόμον τῆς ὑπάρξεως καὶ τὴν βάσιν τῆς τέχνης. Ἐγραψε τέσσαρα ἢ πέντε ποιήματα τὴν ἡμέραν· μὴ δυνάμενης δὲ τῆς νωθρᾶς ὕλης ν' ἀκολουθήσῃ τὰ ὑψίστατα τῆς φαντασίας ἐκείνης ὁρμήματα, ἐπεθύμει δύο χεῖρας πρὸς ταχύτεραν τῶν ἰδεῶν τῆς ἐξωτερικευσιν. Ἠδύνατο νὰ γράφῃ ὀρθίᾳ χωρὶς νὰ παρενοχλῇται ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὴν γινομένων συνδιαλέξεων· ἡ δ' ἔξις τῆς συγκεντρώσεως ὅλων τῶν νοητικῶν αὐ-

τῆς δυνάμεων ἐπὶ ἐν σημείον τοσούτον ἀπέσπα αὐτὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ὥς-τε πολλάκις, ὡς ἀνέγνων ἐν τῷ ἀγγλικῷ περιοδικῷ *Quarterly Review*, κέρμας πίπτων, ὄχι μὲν δρομαίως ἐλαύνον μικροῦ δεῖν κατέθραυνον τὸ δαιμόνιον ἐκεῖνο πλάσμα. Ποσάκις τὸ ἄνθος πατηθὲν ἐφυλλορρόησεν ὑπὸ τὸν πόδα τοῦ κτήνους!

IV

Ἠγάπησεν ἡ Λουκρητία; Ἡ καρδία αὐτῆς, ἀντιποιουμένη πρὸς στιγμήν τὸν θλασπυρὸν τῆς φαντασίας της, δὲν ἐπειράθη δι' αὐτοῦ νὰ ἐνδύσῃ εὐδαίμονά τινα θυητόν, ἐν αὐτῷ τέλει ἀνακαλύπτουσα τὸ ἐπὶ μακρὸν ζητούμενον ἰδανικόν της; Ἐν τῷ κλύδωνι τῶν ἰδεῶν, τῶν κοχλαζουσῶν ἐν τῇ καρμινεύσει τῆς δημιουργίας, δὲν ἐπεφάνη θεοείκελον ὁμοίωμα, γονιμοποιῶν τὰ συμφυρόμενα ἐκείνα στοιχεῖα; Δὲν ἠσθάνθη τὸ ἄχθος τῆς μονώσεως, τὸ καὶ αὐτὸν τὸν Πλάστην ἐνοχλήσαν, δὲν συνησθάνθη τὴν ἀνάγκην τῆς περιπαθοῦς ἐκείνης δύο ψυχῶν κοινωνίας, ἐν ᾗ, ὡς λέγει γερμανός τις ποιητής, ἡ χαρὰ διπλῆ ἐστὶ χαρὰ, ἡ δὲ θλίψις ἡμίσειά ἐστι θλίψις; (*) Δὲν ὠρῶθη καὶ αὕτη ἐν τῇ ἀπεγνωσμένῃ ταύτῃ μονώσει ἀντάρτης καὶ ἀγανακτοῦσα κατὰ τοῦ Δημιουργοῦ αὐτῆς; αἰτουμένη λόγον τοῦ εἰς αὐτὴν ἐπιβληθέντος κλήρου, καὶ ὡς ἄλλη Κασσιάνδρα τοῦ Σχίλλερ ἀσπαίρουσα ὑπὸ τὸν σφυρὸν τῆς μεγαλοφυΐας, δὲν ἔρριψεν εἰς τὸν Πλάστην τὴν λύραν της κραζούσας: *Nimm dein falsch Geschenk zurück!*

Ὅχι· ἡ Λουκρητία δὲν ἠγάπησεν ἰδίαν, ἀλλὰ συλλήβδην· ἠγάπησε τὴν οἰκογένειαν, τὴν πατρίδα, τὴν φύσιν. Τὴν οἰκογένειαν ἠγάπησε μετὰ παραδειγματι-

κοῦ φίλτρου· πρόθυμος ὑπέκρινεν εἰς πάσαν αὐτῆς θέλησιν· ὑπέκλεπτεν ἀγογγύστως ὀλοκλήρους ὥρας εἰς τὴν ἀθανασίαν ὁπως δακννήσῃ αὐτὰς περὶ τὰς δαχνηροτέρας τοῦ οἴκου φροντίδας. Μετὰ περιπαθοῦς προσοχῆς ἐφιλοτιμεῖτο ν' ἀπαλλάττῃ τὴν μητέρα τῶν μάλλον ἐπιπόνων ἐργασιῶν ἐπιτελοῦσα αὐτὰς ἡ ἰδίᾳ, καὶ πολλάκις ὁ δάκτυλος ὁ ἰχνηλατήσας τὰ βήματα τῆς Θεότητος, ἠκολούθησε ταπεινὸς καὶ μικρόσχαλος τὴν τῆς βελόνης πορείαν. Ἀφελὴς καὶ ἀπείριτος πρὸς τὴν οἰκογένειάν της ἐν γένει, ἐν μόνον πρᾶγμα προσεπάθει, ἀλλὰ ματαίως, νὰ τῇ ὑποκρύψῃ — τὴν μεγαλοφυΐαν της. Ἰσως ἐφοβεῖτο μὴ ἡ μεγάλη ἐκείνη ὑπεροχὴ ἐπισύρῃ ἐπ' αὐτὴν τὸ δέος τοῦ σεβασμοῦ, οὐχὶ δὲ τὴν οἰκειότητα τοῦ φίλτρου. Ἦθιλε ν' ἀγαπάται, οὐχὶ νὰ θαυμάζῃται· ἵσθ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἤθελε νὰ φαίνεται μεγάλη ἢ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ἴσως καὶ ἕτερόν τι αἶσθημα ἀπέτρεπεν αὐτὴν τῆς πρὸς τὰ μάλιστα περιλημένα αὐτῇ ὄντα ἀποκαλύψεως τῆς διανοίας της. Ἰσως ἐμφύτως ἐφοβεῖτο μὴ ἡ μετάρσιος αὐτῆς ψυχὴ προσκρούσῃ εἰς τὴν χαμαίῃζηλον τῶν ἀνθρώπων ἄνοιαν· ἔτρεψε μὴ ἡ ὑψικέλευθος τῆς φαντασίας της ναῦς εἰς τὴν ἀλίμενον ἀκτὴν τῆς ἀναισθησίας οἰκτρῶς ἐξοκεῖλη.

Πλὴν, ἐκτὸς τῶν μνησθέντων φίλτρων, εἶπον, ὅτι ἡ Λουκρητία δὲν ἠσθάνθη ἐκεῖνο ὃ κυρίως ὀνομάζομεν ἔρωτα. Ἠπατήθη· αὕτη ἠράσθη — ἐνὸς ἀστέρος. Ἐξαντλήσασα ὅλην τὴν παγὴν τῶν ἐμπνεύσεών της, κενώσασα τὸ κύπελλον τῶν οἰκογενειακῶν ἀγαλλιᾶσεων, ἠσθάνθη ἑαυτὴν ξένην ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, τὴν ἀποστολὴν της ὑπέλαβε περιωθεῖσαν, καὶ προηλείφθη πρὸς τὴν εἰς ἄλλους κόσμους ἀνάβασίν της. Ἄγγελος ἐξορισθεὶς τοῦ οὐρανοῦ ἀπῆρχετο τοῦ πρώτου τούτου σταθμοῦ τῆς ὑπερορίας του μεταβιβάων εἰς δεύτερον, ἀλλὰ πλησιέστερον τῆς πρώτης αὐτοῦ κατοικίας.

Τὸν μυστηριώδη τοῦτον καὶ ὑπερφυᾶ ἔρωτα πρὸς τὸν ἀστέρα ἢ θεσπιωδοῦσα

(*) Χάριν τῶν τῶν γερμανικῶν εἰδότην, παρατίθεται ἐν πρωτοτύπῳ τὸ ὠραϊκώτερον τετράστιχον, ἐξ οὗ ἐλήφθη ἡ ἄνω σάφισις.

Sei doch befriedigt oder leide,
Das Herz bedarf ein zweites Herz;
Getheilte Freud' ist doppelt Freude,
Getheilter Schmerz nur halber Schmerz.

ποιήτρια ἀπεθανάτισεν ἐν τῷ ἀκολούθῳ ἔσχατι, ὅπερ οὐδεὶς ὁ μὴ γινώσκων ἐκ τήτους ἐν Ἀμερικῇ καὶ ὅτε τοσοῦτον ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ἰταλίδαν μεθαρμύνευσεν ὁ κάλαμος τοῦ διασκήμου συγχρόνου ποιητοῦ Ἀνδρέου Μαφρέη.

Στίλβων ἀστὴρ τῆς ἐσπέρας, ἀδάμα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ οὐρανοῦ σελαγίζων! ὦ! ἐὰν τὸ πάλιν (fluttering) τοῦτο πνεῦμα ἦτο ἐλεύθερον, μεθ' ὁπόσης ὁρμῆς πρὸς σέ θ' ἀλέπτα!

Πόσον πρᾶν καὶ φαιρὸς διαλάμπεις, ὡς ἡ δῆς, ἡ οὐὰ τοῦ παρθένου αὐτῆς φωτὸς τὸν βωμὸν τῆς ἀρετῆς καταυράζουσα! Βεβαίως ὁ εἰς δὲ ἀνήκει παρόλιος κόσμος οὐδέποτε ἡμάρτησεν, οὐδέποτε ἐλυτρώθη.

Ἐκεῖ ὅντα ἀσπίδα ὡς αὐτὸς ὁ ἀὴρ τοῦ οὐρανοῦ κοινωροῦσιν ἀλλήλοις τὰς χάρας, τὰς ἐλπίδας τῶν, ἐν ᾧ ἄγγελοι ἐφιπτάμενοι τὰς κινήρας τῶν κροῦνται, καὶ τὰ Σεραφίμ τὴν προστάτιδα αὐτῶν πτέρυγα ἐκτείνουσιν.

Ἐκεῖ ἀρέφιοι ἡμέραι καὶ νύκτες ὑπὸ τῶν οὐρανίων ἀκτίνων φωτιζόμεναι· ἐκεῖ αἱ ὄραι, τὰ εἴη ἀθορύβως ῥέουσιν χωρὶς ἡ ψυχὴ τὰ εἰς ἀριθμῆσιν καὶ ἐπωδόνως τὰ εἰς ἀρακαλίαν.

Μικρὴ ἀστὴρ τῆς ἐσπέρας, ἀδάμα ἐπὶ τοῦ κναροῦ οὐρανοῦ διαλάμπων, ὦ! μεθ' ὁπόσης ὁρμῆς θέλω δράμει πρὸς σέ, ὅταν αὕτη ἡ ψυχὴ τῆς εἰρκτικῆς αὐτῆς δραπετεύσῃ!

Ἀλλ' εἰς τοῦτο τὸ ὑπερανθρώπειον ἐκ χειλίσμα πάθους καὶ ποιήσεως ἡ ὕλη δὲν ἡδυνήθη πλέον ν' ἀντιστῇ. Τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῆς ἐκρηγνύμενον ἡφαίστειον ἔπρεπε νὰ καταχῶσῃ ὑπὸ τὴν λάβαν αὐτοῦ τὸ ὑποκείμενον σῶμα. Αἶφνης ἡ δεκαεπταετῆς νεανίς ἡθάνθη τὸ κενὸν ἐκείνο ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, τὸ προσημῶνεν τὴν δύσιν ἐκείνην τῆς ζωῆς, ἣν ὀνομάζομεν θάνατον, ἢ τὴν δύσιν ἐκείνην τῆς διανοίας, ἣν ὀνομάζομεν παραφροσύνην. Ἐγραψεν ἔτι στίχους τινὰς μεσοῦς ἄλλους καὶ ἀπογνώσεως, ἀλλὰ τὸ ἄσμα αὐτῆς δὲν ἦτο πλέον τὸ μεδίχμα τῆς

νεαζούσης φύσεως· ἦτο ὁ ῥόγχος τοῦ ψυχορραγούντος κόσμου.

Δὲν ἐβράδυνεν ἡ ταλαίπωρος οἰκογένεια νὰ κατανοήσῃ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς τῆς· ἀλγοῦσα καὶ περιπαθὴς ἐκκλωσε τὴν παρθενικὴν ἐκείνην κλίνην βάλουσα αὐτὴν διὰ τῶν δακρύων τῆς ἡ δὲ Λουκρητίξ ἐν τῷ τέρματι τῆς βραχείας ἀλλ' ἐργώδους αὐτῆς πορείας ἐπίσθη ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν μόνῃ ἡ ἀγάπη προπέμπει ἡμᾶς εἰς τὴν μνήμη. Ἀποφρανθεῖσα τῆς φαντασίας τῆς, συνησθάνθη ζωηρότερον τὴν ἄσβεστον τῆς οἰκογενείας τῆς στοργήν, ἀγέφυρος δὲ ἐν τῇ στοργῇ ταύτῃ ἐνόμισεν ὅτι ἡδύνατο νὰ παλαίσῃ κατὰ τῆς ἐμαρμένης, καὶ κατὰ τοῦ πελέκεως αὐτῆς τὸν μητρικὸν ἀσπασμὸν ν' ἀντιτάξῃ. Ἦθελε νὰ ζήτῃ ἀκόμη ἐν γλυκεῖα ἰσότητι μετὰ τῶν ὁμοίων τῆς, ἀλλὰ δὲν ἐφοβήθη τὸν τάφον· τὸ φέρετρον, ὅπερ οἱ ἀσέβητοι νομίζουσι τοῦ μηδενὸς τὴν χέλυν, αὐτὴ ἐθεώρει τῆς δευτέρας ζωῆς τὴν κοιτίδα.

Καὶ ὄντως ὁ θάνατος καθ' ἐκάστην ἐχώρει πλησιέστερον, ὁ θάνατος, ὁ λυσιμέριμος οὗτος ἄγγελος τοῦ Ὑψίστου, ἀποδίδων αὐτῷ τὰ πλάσματά του, ὁ μέγιστος ἐκεῖνος ποιητὴς, ὁ ἐκπνευματίζων τὴν ὑπαρξίν, ὁ μεταβάλλων τ' ὄνομα εἰς ἀνάμνησιν, τὸ φίλημα εἰς προσευχὴν τὴν ἀγάπην εἰς θρήσκευμα! Ἡ Λουκρητίξ ἡσθάνθη αὐτὸν τέλος ἐπὶ τοῦ προσεφελαίου αὐτῆς καθήσαντα, καὶ εἰς τοῦ αὐτῆς ὑποτονθορόσαντα τὸ σύνθημα τοῦ Παράδεισου. Τότε, ἐπὶ τοῦ στήθεος τὰ βιβλία καὶ χειρόγραφα αὐτῆς ὄμβρουσα, ἀκροωμένη τῇ; μολπῆς τῆς αἰνλικῆς αὐτῆς λύρας καὶ τὸν ἀστέρα αὐτῆς ἀτενίζουσα, ἀπέθανε τὴν ἐσπέρα τῆς 27 Αὐγούστου 1825 ἐν μέσῳ τῶν πυρώδους τῶν προσφιλῶν τούτων ἀντικειμένων ἀτμοσφαιράς, ὡς ὁ φοῖνιξ ὁ τελευτῶν ἐν μέσῳ τῆς φλογός, ἣν διὰ τὴν κλάδων τῆς φωλεᾶς του ἀερίπισεν!

V

Ἐγραψα βιογραφίαν; Ἐγραψα μελέτην

Οὐδέτερον τούτων ἀκριβῶς, ἀναγκάζομαι
 νὰ δαμολογήσω. Ὡς ἐξαιρετικὴ καὶ μονα-
 χικὴ ἀνεδείχθη ἡ μεγαλουργὸς ἀμερικανικὴ
 παρθένος, τοιοῦτοτρόπως ἀλλοία, καίτοι
 ἴσως ἀνεπαρκής, ἔπρεπε νὰ ᾖ τοῦ βρα-
 γυτάτου αὐτῆς βίου ἡ ἀφήγησις. Βίος,
 ὡς τοιοῦτος, ἄμοιρος δραματικῶν ψυ-
 ραπειδῶν, ἀλλ' ἐμπλῶς ἐκτάκτων ψυ-
 χικῶν φαινομένων, βίος οὐχὶ ἐν τῇ τύρβῃ
 τῆς κοινωνίας ἀλλ' ἐν τῇ μονώσει τῆς με-
 λήτης βούτας, ὁφείλει ἐξ ἀνάγκης νὰ περι-
 βληθῇ ἐκτιθέμενος αὐστηρὰν ἐν τῇ διασκευῇ
 αὐτοῦ ἐνότητά. Καὶ αὐτὸ τῆς οἰκογενείας τὸ
 ἰδιόκλημα μόνον ἐν παρέρῳ καὶ ἐν ἀθηνεὶ
 διαχρῶσει δύνανται νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ ἔρ-
 ρημον καὶ τὴν ἀρμονίαν τῆς καθόλου εἰκό-
 νος. Τὸν Γολγοθᾶν τοῦ πνεύματος ἡ Λου-
 κρητίς ἀνῆλθε μόνῃ τὴν ἐν τῷ θανάτῳ
 ἀποθέωσιν μόνῃ κατενόησε· δὲν ἔζησε
 μετὰ τῶν ἀνθρώπων ὅπως μετ' αὐτῶν
 ἐν συμπλέγματι τὴν ἀπεικονίσωμεν.

Ἡμῖν τοῖς μεταγενεστέροις κατέλιπε
 διακόσια ἐβδομήκοντα δύο ἄσματα, ἔξ
 μεγάλα ποιήματα, τρία ἡμιτελῆ μυθι-
 στορήματα, μίαν τραγωδίαν, ἣν δεκα-
 τῶν ἐτῶν οὗτα συνέγραψε, καὶ τινὰς
 ἐπιστολάς πρὸς τὴν μητέρα αὐτῆς ἀπε-
 θυνομένης, ὅτε ἐπ' ὀλίγον χρόνον ἐμαθῇ
 τεύσει ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ Villars. Ἀλ-
 λά καὶ αὕτη ἡ καταπληκτικὴ δαψίλεια
 συγγραφῶν ἐν ὀλιγίστων ἐτῶν διαστή-
 ματι δὲν μαρτυρεῖ πιστῶς τὴν μεγίστην
 τοῦ νοῦ αὐτῆς γονιμότητα, διότι, πλὴν
 τῶν στίχων τῆς παιδικῆς αὐτῆς ἡλικίας,
 ὧν, ὡς εἴπομεν, πυρποληθέντων, αὕτη
 ἔκτισε τοῦλάχιστον τὸ τρίτον μέρος τῶν
 ὑπ' αὐτῆς ἐκάστοτε γραφένων. Ὅθεν δι-
 καίως εἰς τῶν ἁγγλῶν αὐτῆς βιογράφων
 φρονεῖ ὅτι πλὴν τοῦ Chatterton καὶ τοῦ
 Kirke White οὐδέποτε ἀνεφάνη τηλικαύτη
 καὶ τοσοῦτον πρόωρος νοητικὴ ἀνάπτυξις.

Ἐνταῦθα, ἀναγνώστὰ μου, περιουτοῖται
 ἡ ἡμετέρα προσκύνησις. Ἄς ἐπανεέλθωμεν
 εἰς τὴν ἐστίαν ἡμῶν, καὶ ἄς ἀρηγηθῶ-
 μεν ὅτι ὁ τάφος τῆς παρθένου ἐκείνης
 ἡμᾶς ἐδίδαξεν. Ἀλλ' ἴσως σὺ θέλεις νὰ
 μάθης πῶς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἐνομάζεται
 ὁ μυστηριώδης ἐκεῖνος τῆς Λουκρητίας

ἀστὴρ, ἡ σίλβουσα ἐκείνη σφαῖρα, πρὸς ἣν
 καθ' ἐπέραν ἀνῆρχοντο τῆς μεγαλοφυίας
 οἱ πόθοι. Ἀγνοῶ, ἀναγνώστὰ μου, πῶς, ἡ
 ἐπιστήμη ἀπεκάλυψε τὸν ἀστέρα τοῦτον·
 γινώσκω ὅμως ὅτι ἡ τέχνη ἐν αὐτῷ διορθῶ
 οὐχὶ κόσμον πραγματικὸν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ
 θόλου κρεμάμενον, ἀλλ' ἀλληγορικὸν ἢ
 μᾶλλον συμβολικὸν ἀπεικόνισμα τοῦ ὑψί-
 στου τῶν αἰσθητικῶν στοιχείων. Ὁ ἀστὴρ
 οὗτος, ἡ κέκλιτος πάσης ἐμπνεύσεως, τὸ
 δρμητήριον πάσης καλλιτεχνίης, ὁ ἀστὴρ
 οὗτος, πρὸς ὃν διηνεκῶς ἡ ποιήτρια προσέ-
 βλεπε, καλεῖται ΠΙΣΤΙΣ!

ΜΕΜΝΩΝ ΜΑΡΤΥΩΚΗΣ.

ΗΘΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος, ὅρα φυλλάδιον δ'.)

Γ'.

Οὐδεὶς, πεποιθήμεν, ἀμφισβητεῖ τὴν
 σπουδαιότητα τοῦ ἐφ' οὗ ἐνδικαίρως
 ἀντικειμένου ὡς ἐκ τούτου πιστεύομεν
 ὅτι οὐδεὶς θὰ ἐμόρφωσεν ἀναγνῶντες ἐν
 τῷ τέλει τοῦ δευτέρου μέρους τῆς δι-
 ατριβῆς ταύτης ἐντὸς παρενθέσεως τὴν
 λέξιν «ἀκολουθεῖ». Ὅπως δὴ ποτε ἡμεῖς ἔ-
 χοντες πλήρη τὴν συναίσθησιν τῆς βαρύ-
 τητος ἣν ὁ διδάσκαλος περιβάλλεται ἐν
 τῇ κοινωνίᾳ, δὲν διατρίβομεν τὸ ἡμέτε-
 ρον ἔργον νὰ ἐξακολουθήσωμεν.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων πᾶς
 τις ἀναμφιβόλως κατενόησεν ὅτι οἱ λό-
 γοι ἡμῶν οὐδόλως ἀποβλέπουσι τοὺς κα-
 θηγητὰς τῶν ἀνωτέρων σχολῶν, οἵτινες
 δὲν ἀσχολοῦνται περὶ τὴν μόρφωσιν τῶν
 ἀκροαμένων αὐτῶν, οὐς εὐρίσκουσιν ἤδη
 μεμορφωμένους, ἀλλὰ μόνον παρέχουσιν
 αὐτοῖς τὸν μίτον τὸν δυνάμενον νὰ τοὺς ὀ-
 δηγήσῃ εἰς τὸν πολλὰκις ἀδιέξοδον τῶν ἐ-
 πιστημῶν λαβύρινθον. Ἀναγκαῖοι μὲν οὖ-
 τοι, ἀλλ' ἀναγκαῖότερος ὁ διδάσκαλος,
 διότι χωρὶς τούτου κατ' οὐδὲν χρησι-